

TẬP LÀM VĂN **ÔN TẬP VỀ TẢ CẢNH**

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Liệt kê những bài văn tả cảnh đã học trong học kì I. Trình bày được dàn ý của một trong những bài văn đó.
2. Đọc một bài văn tả cảnh, biết phân tích trình tự miêu tả của bài văn, nghệ thuật quan sát và chọn lọc chi tiết, thái độ của người tả.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

- *Vở bài tập Tiếng Việt 5, tập hai* (nếu có).
- Một tờ phiếu khổ to kẻ bảng liệt kê những bài văn tả cảnh HS đã học trong các tiết Tập đọc, LTVC, TLV từ tuần 1 đến tuần 11 (sách *Tiếng Việt 5, tập một*) (như ĐDDH) (xem mẫu ở dưới). Hai tờ phiếu kẻ bảng chưa điền nội dung để HS làm bài.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

1. Giới thiệu bài

Tiết học hôm nay sẽ giúp các em ôn tập về tả cảnh, củng cố kiến thức về văn tả cảnh : về cấu tạo của một bài văn ; cách quan sát, chọn lọc chi tiết ; sự thể hiện tình cảm, thái độ của người miêu tả đối với cảnh được tả.

2. Hướng dẫn HS luyện tập

Bài tập 1

- Một HS đọc yêu cầu (YC) của bài tập.

– GV nhắc HS chú ý 2 yêu cầu của BT :

+ Liệt kê những bài văn tả cảnh các em đã học trong các tiết Tập đọc, LTVC, TLV từ tuần 1 đến tuần 11 (sách *Tiếng Việt 5, tập một*).

+ Lập dàn ý (vắn tắt) cho 1 trong các bài văn đó.

Thực hiện YC1 :

– GV dán lên bảng tờ phiếu để HS trình bày theo mẫu. Để tiết kiệm thời gian, GV giao cho 1/2 lớp liệt kê những bài văn (đoạn văn) tả cảnh đã học từ tuần 1 đến tuần 5 ; 1/2 lớp còn lại – từ tuần 6 đến tuần 11).

* Lưu ý : Không liệt kê những tuần có nội dung viết bài kiểm tra tả cảnh (tuần 4, 10) hoặc trả bài kiểm tra (tuần 5, 11).

– HS trao đổi cùng bạn bên cạnh – làm bài vào vở hoặc VBT. GV phát phiếu riêng cho 2 HS.

– Hai HS làm bài trên phiếu tiếp nối nhau đọc nhanh kết quả. Cả lớp và GV nhận xét, bổ sung. GV chốt lại bằng cách dán lên bảng tờ phiếu đã ghi lời giải :

Tuần	Các bài văn tả cảnh	Trang
1	– <i>Quang cảnh làng mạc ngày mưa</i> – <i>Hoàng hôn trên sông Hương</i> – <i>Nắng trưa</i> – <i>Buổi sớm trên cánh đồng</i>	10 11 12 14
2	– <i>Rừng trưa</i> – <i>Chiều tối</i>	21 22
3	– <i>Mưa rào</i>	31
6	– Đoạn văn tả biển của Vũ Tú Nam – Đoạn văn tả con kênh của Đoàn Giỏi	62 62
7	– <i>Vịnh Hạ Long</i>	70
8	– <i>Kì diệu rừng xanh</i>	75
9	– <i>Bầu trời mùa thu</i> – <i>Đất Cà Mau</i>	87 89

Thực hiện YC2 :

– Dựa vào bảng liệt kê, mỗi HS tự chọn, viết lại thật nhanh dàn ý của một trong các bài văn đã đọc hoặc đề văn đã chọn.

– HS tiếp nối nhau trình bày miệng dàn ý một bài văn. GV nhận xét.

VD về một dàn ý – HS có thể chọn nối lại dàn ý của bài văn tả cảnh *Hoàng hôn trên sông Hương* (các em đã học phân đoạn, xác định nội dung từng đoạn ở học kì I) :

– Mở bài : Giới thiệu Huế đặc biệt yên tĩnh lúc hoàng hôn.

– Thân bài : Tả sự thay đổi sắc màu của sông Hương và hoạt động của con người bên sông lúc hoàng hôn.

Thân bài có 2 đoạn :

+ Đoạn 1 : Tả sự đổi sắc của sông Hương từ lúc bắt đầu hoàng hôn đến lúc tối hẳn.

+ Đoạn 2 : Tả hoạt động của con người bên bờ sông, trên mặt sông từ lúc hoàng hôn đến lúc thành phố lên đèn.

– Kết bài : Sự thức dậy của Huế sau hoàng hôn.

Bài tập 2

– Hai HS tiếp nối nhau đọc nội dung BT2 (HS1 đọc lệnh và bài *Buổi sáng ở Thành phố Hồ Chí Minh*. HS2 đọc các câu hỏi sau bài). (*GV chú ý không biến nhiệm vụ này thành luyện đọc và đọc diễn cảm bài văn làm mất nhiều thời gian.)

– Cả lớp đọc thầm, đọc lướt lại bài văn, suy nghĩ.

– HS trả lời lần lượt từng câu hỏi. GV nhận xét, chốt lại lời giải đúng :

+ Bài văn miêu tả buổi sáng ở Thành phố Hồ Chí Minh theo trình tự thời gian từ lúc trời hửng sáng đến lúc sáng rõ.

+ Những chi tiết cho thấy tác giả quan sát cảnh vật rất tinh tế, VD : *Mặt trời chưa xuất hiện nhưng tầng tầng lớp bụi hồng ánh sáng đã tràn lan khắp không gian như thoả phán trên những tòa nhà cao tầng của thành phố, khiến chúng trở nên nguy nga, đậm nét.* / *Màn đêm mờ ảo đang lắng dần rồi chìm vào đất.* / *Thành phố như bồng bênh nổi giữa một biển hơi sương.* / *Những vùng cây xanh bồng oà tươi trong nắng sớm.* / *Ánh đèn từ muôn vàn ô vuông của sổ loãng đi rất nhanh và thưa thớt tắt.* / *Ba ngọn đèn đỏ trên tháp phát sóng Đài Truyền hình thành phố có vẻ như bị hạ thấp và kéo gần lại.* / *Mặt trời dang chầm chậm, lơ lửng như một quả bóng bay mềm mại.* (Khi nêu những chi tiết thể hiện sự quan sát tinh tế của tác giả, HS khá, giỏi có thể giải thích thêm vì sao em thấy sự quan sát đó rất tinh tế.)

+ Hai câu cuối bài : "Thành phố mình đẹp quá ! Đẹp quá đi !" là câu cảm thán thể hiện tình cảm tự hào, ngưỡng mộ, yêu quý của tác giả với vẻ đẹp của thành phố.

3. Củng cố, dặn dò

– GV nhận xét tiết học.

– Dặn HS đọc trước nội dung của tiết *Ôn tập về tả cảnh*, quan sát một cảnh theo đề bài đã nêu để lập được dàn ý cho bài văn.